

Тому на законодавчому рівні потрібно детально визначити всі загрози, що можуть виникати при впровадженні ринку землі, врахувати інтереси всіх учасників аграрного сектору та надати право купувати землі сільськогосподарського призначення виключно громадянам України.

Таким чином, можна зазначити, що перед впровадженням ринку землі необхідно врахувати думки всіх, хто реально працює на землі, провести повну інвентаризацію земельних ділянок, створити ринкові механізми, які повинні допомогти сформуванню ціни на землю та розробити програми цільового кредитування малих та середніх сільськогосподарських товаровиробників.

Список використаних джерел:

1. Осипчук С.О. Сучасний стан сільськогосподарських угідь України та заходи його поліпшення / Осипчук С.О., Дорош Й.М. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: 77.121.11.22/ecolib/6/33.doc
2. Статистичний щорічник України за 2018 р. // Державна служба статистики 2019. – 605 с.
3. Статистичний збірник «Регіони України» 2019 [за ред. І. Є. Вернера]: Державна служба статистики. 2019. – 309 с.

Яковлєва М.П.

викладач лісозахисту,

Чугуєво-Бабчанський лісний коледж

ЧЕРВОНОХВОСТИЙ ШОВКОПРЯД НА ТЕРИТОРІЇ ЗАКАЗНИКА МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ «КОЧЕТОЦЬКА ЛІСОВА ДАЧА»

Мета: дослідити причини виникнення і поширення осередку червонохвостого шовкопряда (*Dasychira pudibunda* L.) на території заказника місцевого значення «Кочетоцька лісова дача».

Завдання:

1. Проведення рекогносцирувального обстеження уражених насаджень.
2. Ознайомлення з типом пошкодження.

Об'єкт дослідження: осередок червонохвостого шовкопряда.

Предмет вивчення: лісозахист.

Масові розмноження шкідників лісу виникають при сприятливих умовах живлення. Коли розмножується дуже багато комах, то вони терплять від нестачі їжі, це веде до зниження плодючості самиць та згасання вогнищ. Такі випадки можливі, проте здебільшого запаси рослинних ресурсів в біоценозах не вичерпуються, а вогнища згасають. Вирішальне значення в таких випадках має якість їжі.

«Слід мати на увазі, що їжа, як і інші фактори середовища, може бути оптимальною, малосприятливою і несприятливою. Не лише в олігофагів, а й у поліфагів є рослини, до живлення якими вони найбільш пристосовані» [6, с. 71].

Червонохвостий шовкопряд (*Dasychira pudibunda* L.), родина хвилівки (*Orgyidae*), ряд лускокрилі (*Lepidoptera*) – поліфаг, пристосований до живлення листям у літньо-осінній період вегетації.

Літ метеликів спостерігали у червні. Вони масово летять на світло. Метелик з розмахом крил 50-60мм. Самець значно менший від самиці. Передні крила світло-сірі з двома темними смужками. Задні крила білуваті. Самці більш стрункі, з характерними густо-перистими вусиками. Вусики самиць дрібно-перисті, тіло потужне.

Яйця відкладає купками навколо тонких гілочок, рідше – на кору стовбура. Гусениці завдовжки до 50мм, від жовто-зеленого до рудого кольору, вкриті рідкими, але довгими волосинками. На задньому кінці тіла є довгий червонуватий хвостик, від чого шкідник і має назву «червонохвостий». Для дорослих гусениць характерні чорні поперечні смужки та щіточки, що стирчать (рис. 1).

Рис. 1. Гусениця червонохвоста на фоні лісової підстилки

Джерело: фото автора

Дослідження цього шкідника було викликане виявленням працівниками ДП «Чугуєво-Бабчанське лісове господарство» осередку *Dasychira pudibunda* на території Кочетоцького лісництва (табл. 1).

Таблиця 1

Таксаційно-лісівнича характеристика осередку *Dasychira pudibunda*

Шкідник	Місце проведення досліджень (квартал)	Насадження	
		Вік	Склад
<i>Dasychira pudibunda</i>	221	90	10Д

Чисте дубове насадження, площею 669га на віддалі 6км від селища Кочеток «кишіло» яскравими гусеницями. Варіація кольорів спостерігалась від жовто-зеленого до темно-бурого. Гусениці обліпили стовбури, гілки, квартальні стовпи. Вони рухались у різних напрямках, спадали на голову, плечі, руки. На поверхні лісової підстилки серед масової кількості живих гусениць, спостерігалось чимало мертвих. Повітря було важке. Відчувався своєрідний запах пуху, пилу, вересневої спеки. У насадженні були абсолютно відсутні птахи, комахи-ентомофаги, трав'яний покрив (рис. 2).

Рис. 2. Типовий красвид первинного осередку

Джерело: фото автора

«Майже всі види шкідливих комах періодично масово розмножуються внаслідок великої плодючості... Звичайно, масове розмноження певного шкідника триває кілька років. Після цього настає депресія і він зустрічається в лісах поодинокі або в незначній кількості. Масові розмноження мають періодичний характер. Так, спалахи масового розмноження листогризухих комах складаються з чотирьох фаз – початкової, зростання чисельності, кульмінації та згасання» [6, с. 74].

Наші спостереження за розвитком спалахів на Харківщині, зокрема на Чугуївщині, показали, що вони носять локальний характер. Зазвичай пов'язані з місцевими типами погоди, виникають порівняно на невеликих площах, в лісових масивах з найбільш сприятливими екологічними умовами.

У процесі досліджень небезпечних листогризухих шкідників Харківщини ми встановили, що вони виключно світло- і теплолюбиві, заселяють гарно проріджені насадження і галявини, віддають переваги типам лісу з підвищеними елементами рельєфу, сухим і бідним ґрунтам, чистим, не зімкнутим низькобонітетним насадженням.

Висновки:

1. *Кліматичні умови завжди змінюються на великій території, а спалахи розмноження шкідників часто мають характер окремих вогнищ.*
2. *У фазі кульмінації спалаху заходи боротьби з червонохвостим шовкопрядом проводити недоцільно.*
3. *Чисельність популяцій *Dasychira pudibunda* регулюється комплексом факторів, серед яких вирішальним є якість їжі.*

Список використаних джерел:

1. Анфінніков М.О., Лісовський А.В., Спектор М.Р. Шкідники і хвороби лісу та боротьба з ними. – перероб. і доп. – К.: «Урожай», 1973. – 84 с.
2. Атрохин В.Г., Солодунин Е.Д. Лесная Хрестоматия – М.: Лесная промышленность, 1988. – 399 с.
3. Бондар О.О., Білоус В.П.: Захист лісу від шкідників та хвороб. Навчальний посібник. – Боярка, 2007. – 72 с.
4. Воронцов А.И., Семенкова И.Г. Лесозащита. – М.: Агропромиздат, 1988. – 336 с.
5. Дмитриев Г.В. Основы защиты зеленых насаждений от вредных членистоногих. – К.: «Урожай», 1969. – 411 с.
6. Падій М.М. Лісова ентомологія: Підруч. – 2 вид., перероб. і доп. – К.: Вид-во УСГА, 1993. – 352 с.